

Előszó

A kötet a *Kulturális gyakorlat és reprezentáció* című, a Haáz Rezső Múzeum társszervezésében lezajló vándorkonferencián (Székelyudvarhely, 2013. április 19–20.) elhangzott előadásokból közöl. A cím a társadalom és kultúra kutatásnak arra a (mai) felfogására utal, amely a gyakorlatban megragadható, cselekvésben, eseményben zajló kultúra vizsgálatára és értelmezésére összpontosít. Ezen kutatói felfogás, szemlélet és kutatási attitűd szempontjából annak van társadalmi és kulturális relevanciája, amit az emberek, a csoportok megmutatnak, láthatóvá és nyilvánossá tesznek, reprezentálnak, elmondanak magukról.

A kultúra alakulásában ma két egymást kiegészítő, ugyanakkor egymással ellentétes folyamat figyelhető meg. Egyrészt jelen van a kultúra vagy kultúrák inflálódása és a kultúra összekapcsolása látszólag távol eső területekkel. Ebben az értelemben ma már nem csak etnikus, regionális, nemzedéki vagy csoportkultúrákról beszélünk, hanem a test, a sport, a vállalkozók, az utazás – és a sor még sokáig folytatható – kultúrájával számolhatunk. Ezzel összefüggésben a saját csoport kultúrája, de a mások kultúrája iránt is fokozottá vált az érdeklődés, egyre többen válnak a kultúra aktív alakítóivá, tudatos szelektálóivá, fogyasztóivá. A kultúrák burjánzása mellett ugyanakkor megfigyelhető a kulturális szféra jelentőségének a csökkenése és háttérbe szorulása a gazdasági tényekkel szemben, amit kiegészít az, hogy a kultúráról is gazdasági terminusokban beszélünk: a kultúra eladhatósága, termékként való promoválása kerül előtérbe. E kettős folyamat belső feszültségeinek eredményeként a kulturális gyakorlatok és reprezentációk közötti tér egyre inkább kiszélesedik és különféle mozgásoknak, értelmezéseknek, elképzeléseknek ad helyet. A két évtizedes hagyományt folytató, illetve felújító vándorkonferencia előadásai ennek a mozgástérnek a sokszínűségét, a lehetőségek gazdagságát járták körül.

A konferencia kérdéskörei a következők voltak: 1. a társadalom és a kultúra konstrukcióinak értelmezései, 2. társadalmi és kulturális gyakorlatok, 3. kulturális rendszerek és hálózatok, 4. a kultúra előállítása és használata, 5. a kultúra helyei, a kultúra médiumai, 6. kulturális közve-

títés és kultúraközvetítők, 7. termékké válás, kommodifikáció és kultúra, 8. határteremtés és -átlépés: identitásfolyamatok és reprezentációik, 9. változó közösségek, átalakuló régiók, 10. mikrovilágok és globális rendszerek.

A tanulmányok, az itt összefoglalt eredmények pedig ismételtén rámutatnak arra, hogy a néprajzkutatás milyen sok irányban indulhat el, milyen sokféle tematikát képes lefedni, ugyanakkor lépést tud tartani a kultúra állandóan változó jellegével, annak állandóan megújuló termékeivel, valamint a reprezentációk különböző szintjének megnyilvánulásával. Azt gondoljuk, hogy a szakmai párbeszéd, az eredmények és orientációk összevetése nélkülözhetetlen a kultúra, a kulturális gyakorlat jelenlegi állapotának megértésében.

A szerkesztők

